

Pro-indonesiska flyktingar från Östtimor

Utan att ta hänsyn till internationella lagar och konventioner angående koloniserade folks rätt att bestämma över sitt land och dess framtid invaderade Indonesien den 400 år gamla portugisiska kolonin Östtimor den 12 december 1975. En stor del av befolkningen miste livet till följd av invasionen och ockupationen. Strax efter invasionen deklarerades Östtimor som Indonesiens tjugosjunde provins.

Det tog 25 år för Östtimors folk och den internationella solidaritetsrörelsen runt om i världen för att få FN att arrangera en folkomröstning i vilken Östtimors folk kunde rösta för självständighet eller om de ville fortsätta vara en del av Indonesien.

Den 30 augusti 1999 arrangerade FN en folkomröstning i Östtimor. Resultatet av folkomröstningen blev att 94.338 personer (21,5%) röstade för att Östtimor skulle förbli en provins i Indonesien, medan 344.580 personer (78,5%) röstade för självständighet. Med detta resultat blev Östtimor officiellt internationellt erkänt som en självständig stat den 20 maj 2002. På det östtimoresiska nationella språket tetum kallas staten ”Republika Demokrátika Timór-Leste” och på portugisiska ”República Democrática de Timor-Leste” och allmänt kallas det Timor-Leste.

Självständigheten innebar att den indonesiska militären tvingades lämna Östtimor. Under reträtten tog de med sig enheter ur den pro-integrationistiska milisen ”Merah Putih” och en del av civilbefolkningen. Det sägs att indonesiska soldater samarbetade med milisen för att tvinga civilbefolkningen att fly till indonesiska Västtimor som gränsar till Östtimor. De flesta flyktingarna kom dit.

Enligt United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) var det 250.000 människor som flydde till den närmaste indonesiska provinsen Nusa Tenggara Timur (NTT – Öst Nusa Tenggara). Senare förflyttades en del av de pro-integrationistiska flyktingarna till andra indonesiska provinser. Det sägs att 50.000 flyktingar frivilligt återvände hem till Timor-Leste.

Uppgifter från sekretariatet för katastrofförebyggande och flyktingverksamhet i NTT-provinsen 2005 säger att de flesta flyktingarna bor i Belu-distriktet - 70.453 personer. I norra och centrala Västtimor bor 11.176 personer och i provinshuvudstaden Kupang 11.360 personer.

Det totala antalet ”Internally Displace Persons” (IDP) var 104.436 personer.

Flyktingarnas situation beskrivs i *The Jakarta Post* den 4 september 2014 i en artikel med rubriken ”The forgotten East Timor refugees”. I den kan man bland annat läsa:

”För Merah-Putih” För Merah-Putih!” utropade dessa östtimoreser med hänvisning till

Indonesiens röd-vita flagga. De förde med sig hopp om ett bättre liv som indonesiska medborgare. Men idag lever många av de tidigare flyktingarna fortfarande under smutsiga förhållanden utan tryggt bostad och markägande”.

Sådana levnadsvillkor fortsätter år efter år utan att det blir bättre för flyktingarna. De skrev därför ett brev och lämnade över det till presidenten, när han var på besök i Västtimor för att delta i en öppningsceremoni av en nybyggd postering av en transitbyggnad på gränsen mellan Indonesien och Timor-Leste i december 2016. En fri översättning av brevet följer:

Kära herr president Joko Widodo och fru,

Vår största hälsning och ursäkt i förväg för att vi har tagit oss friheten att skriva och leverera detta brev som stör ert rutinarbete.

Kära president och fru

Vi är kvinnor, män och barn som fortfarande bor i lägren. Det är rösten från människor utan land, utan hem, utan framtida säkerhet. Det är rösten från kvinnor, män och barn i landlösa bosättningar för livet. Fram till nu, i 17 år, har vi som flyktingar överlevt under svåra förhållanden.

Kära president och fru

Vi ber Er, president med hustru, att göra någonting för det vi tror på - avsikten, uppriktigheten och enkelheten hos presidenten och hans hustru att rädda oss från det lidande vi har upplevt.

Tack. Atambua den 28 december 2016

Våra hälsningar

Jeka Pereira
Saturmino Do Rosario
Celestino Goncalves
Carlos Goncalves
Mariano Parada“

Enligt massmedierna tog president Jokowi tog emot brevet med ett leende. Det är svårt att säga om han har svarat på brevet.

Den 25 september 2017 arrangerades en demonstration av indonesiska medborgare, d.v.s. tidigare flyktingar från Östtimor med 13.000 deltagare framför NTT-guvernörens kontor i provinshuvudstaden Kupang. Deras krav var liknande innehållet i det ovan nämnda brevet och de ville träffa presidenten. De ville inte träffa andra personer än presidenten. Demonstrationen organiserades av Eurico Guterres, som var ledare för milisen Merah-Putih i Östtimor under Indonesiens ockupation. Om demonstration ger resultat för flyktingarnas levnadsvillkor, kan bara framtiden utvisa.

Hendrik Amahorseja